

OSZTÁLYOZÓVIZSGA – TEMATIKA

9. évfolyam NAT

Az első civilizációk: Mezopotámia	Mezopotámia természeti környezetének értékelése. A folyamvölgyi kultúrák gazdaságának vizsgálata a sumer példán keresztül. A leegyszerűsítés, a törvényszerűség szerepének árnyalt megközelítése.	F: rézkor, bronzkor, vaskor, despotizmus, politeizmus, állam , templomgazdaság, ékírás, öntözéses földművelés, közrendű szabadok N: Gilgames É: Kr. e. 3. évezred T: Mezopotámia, Ur, Uruk, Sumer
Hammurapi törvénygyűjteménye	A jogi alapfogalmak elsajátítása. A pontos szövegértés gyakorlása. Az ókori keleti társadalmak árnyaltabb megértése. Az ókori ember mentalitásának megértése – a lehetőségek adta mértékben.	F: törvény, állam, jogrend, per, bizonyítás, adósrabszolgaság N: Hammurapi É: Kr. e. XVIII. század T: Babilon, Óbabiloni Birodalom
Egyiptom, a Nílus ajándéka	A földrajzi környezet hatásának árnyalt megközelítése. Az egyiptomi történelem nagy korszakainak felismerése. Az írásfejlődés szakaszainak áttekintése.	F: hieroglifa, fáraó, írnokok, piramisok, mumifikálás, (házi)rabszolgaság N: Kheopsz, Ehnaton, II. Ramszesz É: Kr. 3000 körül, Kr. e. XIII. század T: Nílus, Alsó- és Felső-Egyiptom, Memphisz, Théba
Kis országok – nagy örökség	A közel-keleten élt népek eltérő gazdasági, társadalmi és kulturális sajátosságainak felismerése. Az egyistenhit kialakulási folyamatának áttekintése. Az írásfejlődés újabb lépése.	F: monoteizmus, Biblia , hangjelölő írás, babiloni fogság, városállam N: Dávid, Salamon É: Kr. e. X. század, Kr. e. VI. század, Kr. e. 1100 körül T: Palesztina, Fönícia, Türosz, Júdea, Izrael, Jeruzsálem
A Közel-Keletet egyesítő birodalmak	A perzsa uralmi rendszer régi és új vonásainak megértése. A perzsa vallás sajátosságainak számbavétele. A keleti civilizáció birodalmakon keresztülvelő folytonosságának felismerése.	F: vallási dualizmus , szatrapia, dareikosz, N: Kúrosz, I. Dareiosz É: Kr. e. 559–331, Kr. e. 525 T: Asszíria, Perzsia, Perszepolisz
Dél-Ázsia és a Távol-Kelet birodalmai	A távoli kultúrák jellegzetes vonásainak megismerése, az eltérő és az azonos vonások megértése. A keleti vallások alapvető vonásainak felismerése, társadalmi szerepük vizsgálata.	F: kaszt, brahmanizmus, buddhizmus, taoizmus N: Buddha, Csin Si Huang-ti, Konfuciusz, Lao-ce É: Kr. e. 2. évezred eleje, Kr. e. VI. század, Kr. e. III. század T: Kína, India, Indus

A krétai és a mükénéi kultúra	A földrajzi környezet hatásának árnyalt megközelítése. A krétai kultúra közvetítő szerepének és sajátosságainak felismerése. A mükénéi kultúra jellegének és szerepének megértése.	F: mükénéi kultúra, palotagazdaság, mitológia N: Minósz, Homérosz É: Kr. e. XIII. század T: Kréta, Knósszosz, Mükéné, Trója
A polisz születése és a görög gyarmatosítás	A tanulók értsék meg, hogy a poliszok kialakulása több tényezővel magyarázható. A görög gyarmatosítás demográfiai, gazdasági okainak feltárása. A gyarmatosítás hatásainak átlátása.	F: polisz, arisztokrácia, démosz, arisztokratikus köztársaság, görög gyarmatosítás, türannisz É: Kr. e. XIII–VIII. század, Kr. e. VIII–VI. század T: Athén, Dardanellák, Boszporusz
A görögséget összekötő kapocs: a hitvilág	A görög hitvilág sajátosságainak megértése. A vallás szerepe a polisz életében – a szertartások sajátosságai. Az antik sport jellemzői.	F: ember alakú istenek, jósa N: Zeusz, Apollón, Héra, Poszeidón É: Kr. e. 776 T: Olümposz, Olümpia , Korinthosz, Delphoi, Délosz
A démosz polgárjogi küzdelme Athénban	A társadalmi küzdelmek árnyalt (általánosított, de azért leegyszerűsítések-től mentes) megközelítése. A demokrácia kiteljesedésének főbb állomásai. A demokrácia fogalmának és intézményrendszerének megértése.	F: arkhón, ekklészia, esküdtbíróság, demokrácia, születés és vagyon szerinti jogok, sztratégosz , cserépszavazás N: Drakón, Szolón, Peisizisztratosz, Kleiszthenész É: Kr. e. 621, Kr. e. 594, Kr. e. 508
Egy másik görög út: Spárta	A Spártáról alkotott kép egyoldalúságának oldása. A spártai társadalom- és államszervezet sajátosságai. A spártai nevelés és életideál jellemzői és azok árnyalt értékelése.	F: vének tanácsa, vétójog, javaslattevési jog, krüpteia T: Peloponnészosz , Spárta, Taügetosz
A görög–perzsa háborúk	A háború hatalmi és gazdasági okainak megértése. A háború hatásainak átlátása (hadművészet, gazdaság, társadalom).	F: déloszi szövetség, hoplita N: Miltiadész, Leonidász, Themisztoklész, Ariszteidész, Xerxész É: Kr. e. 490, 480, 478, 492–448 T: Marathón, Thermopülai-szoros, Szalamisz, Plataia
Az athéni demokrácia fénykora és hanyatlása	A demokrácia működésének, belső ellentmondásainak vizsgálata. A gazdasági, társadalmi és politikai tényezők közötti összefüggések megértése.	F: demokrácia, napidíj, sorsolás, szavazás, demagógia, peloponnészoszi háború, zsoldos N: Periklész É: Kr. e. 431–404 T: Szürakuszai, Thébai
Görög hétköznapiak és művészetek	A görögök mindennapjait meghatározó tényezők megismerése. A görög ünnepek jellegének és szerepének megértése. A görög művészetek sajátosságainak felismerése.	F: dór, ión, korinthoszi oszloprend, görög színház N: Pheidiasz, Dionüszosz É: Kr. e. VI. század

A görög tudomány kezdetei	A tudományok megszületéséhez vezető okok feltárása. A görög filozófia irányzatainak felvilágosítása, főbb képviselőinek megismerése. A görög történetírás fejlődésének nyomon követése.	F: filozófia , szofisták, ideák, idealizmus N: Hérodotosz, Thuküdidész, Thalesz, Herakleitosz, Szókratész, Platon, Arisztotelész É: Kr. e. VI. század
A Kelet meghódítása – Nagy Sándor	A személyiség szerepének felismerése a történelemben. A hadászat és a hadvezér mentalitása közötti összefüggés átlátása. A hatalmi politika eszköztárának megismerése.	F: hellenizmus , falanx N: II. Philipposz, Démoszthenész, Nagy Sándor É: 336–323 T: Makedónia, Khaironeia, Alexandria, Isszosz, Gaugamela
A hellenizmus kora	A hellenisztikus államokat közös jellegzetességeinek felismerése. A hellenisztikus társadalom sajátosságainak megértése. A hellenisztikus művészetek és tudományok hagyományos és újszerű vonásainak felismerése.	F: Ptolemaidák, Szeleukidák, Antigonidák, Muszeion, misztériumvallások N: Ptolemaiosz É: Kr. e. III-I. század

Róma története a kezdetektől a köztársaság koráig	A természeti környezet történelemformáló hatásainak megértése. A kultúrák egymásra hatásának sokrétű megközelítése. A királyság kori társadalom és állam felépítésének feltárása.	F: patrícus, plebejus, cliens , etruszkok, senatus , latin ábécé, consul, diktátor É: Kr. e. 753, Kr. e. 510 T: Róma, Etrúria, Veii
A plebejusok polgárjogi küzdelme és Itália meghódítása	A köztársasági államszervezet felépítésének és működésének megértése. A társadalmi ellentétek árnyalt megközelítése. Patrícusok és plebejusok küzdelmének felvázolása. A hódítások és a társadalmi változások kapcsolatának feltárása. A hódítások területi és gazdasági következményei.	F: néptribunus, censor , nobilitas, provincia É: Kr. 494, Kr. e. 443, Kr. e. 367 , Kr. e. 326, Kr. e. 287 T: Capua, Latium, Tarentum
A köztársaság válsága	A hódítások társadalmi és politikai következményeinek megértése. A személyiségek szerepének feltárása. A polgárháború sajátosságainak megállapítása.	F: provincia, szenátori rend, lovagrend , néppárt, légió , szövetségesek N: Gracchus testvérek , É: Kr. e. 264-241, Kr. e. 218-201, Kr. e. 168 , Kr. e. 133 T: Karthágó, Cannae, Záma, Püdna

Az egyeduralomhoz vezető út	A hadseregreform pozitív és negatív hatásainak megértése. A hatalomért folytatott küzdelem valós és kimondott céljainak feltárása. A rabszolgaság és a rabszolga felkelések jelentőségének árnyalt bemutatása a római történelemben.	F: proscripção, gladiátor, veterán N: Marius, Sulla, Spartacus, Crassus, Pompeius É: Kr. e. 79, Kr. e. 73–71 T: Capua, Vezúv, Brundisium
-----------------------------	--	---

Az egyeduralom kialakulása	Az egyeduralom kialakulásához vezető tényezők feltárása. Annak vizsgálata, hogy a társadalom milyen körülmények között utasítja el, és mikor fogadja el az egyeduralmat. A principátus rendszerének, „működésének” feltárása.	F: triumvirátus N: Cicero, Caesar, Antonius, Lepidus, Augustus, Kleopátra É: Kr. e. 60, Kr. e. 48, Kr. e. 44, Kr. e. 43, Kr. e. 31 T: Hispania, Gallia, Rubicon, Pharszalos, Philippi, Actium
Római hétköznapiak, ünnepek	A rómaiak hétköznapijainak és ünnepeiknek felelevenítése. A környezet és az ember, a társadalom és az ember viszonyának feltárása. A rómaiak mindennapi életének összevetése mai életvitellel.	F: átrium, amfiteátrum, cirkusz N: ifj. Plinius É: Kr. e. 79 T: Vezúv
A császárság első századai	A császárság első századainak politikai rendszere. Gazdasági fejlődés és politikai stabilitás kapcsolata. A császári szeszély és a tömegek viszonyának elemzése. A birodalom területi növekedésének elemzése.	F: limes, Antoninusok, fiscus, romanizáció, germánok N: Traianus, Hadrianus, Marcus Aurelius É: Kr. e. I–II. század T: Dacia, Pannónia
A válság százada, a dominátus kialakulása	A gazdasági válság és az erre adott politikai válaszok vizsgálata. A dominátus államrendszerének megértése. A válság és a hitélet kapcsolata.	F: colonus, dominátus, latifundium, tetrarchia, misztériumvallások N: Caracalla, Aurelianus, Diocletianus, Mithrasz, Ízisz É: 212, 270–275, 284–305
A kereszténység születése	A hellenizmus világának felidézése. A zsidóság megváltozott helyzetének megismerése. A kereszténység főbb hittételeinek megértése, és a keresztény egyház kialakulásának nyomon követése.	F: zsinagóga, diaszpóra, apostol, egyház, püspök, zsinat, szekta, esszéusok, evangélium, presbiter, metropolita N: Názáreti Jézus, Pál, Pontius Pilátus É: Kr. u. 26–36 T: Antiochia
A Római Birodalom szétesése	Üldözött vallásból uralkodó vallás: a kereszténység története a késő császárkorban. A kereszténység szerepe a Római Birodalom fennmaradásában. Gazdasági és társadalmi változások áttekintése.	F: népvándorlás, Szentháromság, ariánusok N: Constantinus, Attila, Theodosius É: 313, 325, 375, 391, 395, 476 T: Konstantinápoly, Catalaunum, Nicea
A Kárpát-medence a római korban	Pannónia és Dacia geopolitikai és gazdasági helyzetének megértése. A romanizáció sikereinek és korlátainak átlátása a két provinciában. Magyarország római kori emlékeinek összegyűjtése.	F: provincia, romanizáció, dákok É: Kr. e. 9 T: Savaria, Aquincum, Sopianae, Napoca

Új királyságok a Nyugatrómai Birodalom romjain	A germán és a római világ egymásra hatásának megértése. Kora középkori állammodell megalakítása a frank állam felépítését általánosításával.	F: kancellária, gróf, grófság, őrgrófság , avarok N: Klodvig, Martell Károly, Kis Pippin, Nagy Károly, Karolingok É: 732, 800, 843 T: Poitiers, Aachen , Lombardia, Verdun
A pápaság és a Nyugat államai	A nyugati és a keleti kereszténység hasonló és eltérő vonásai. A kereszténység terjedésének összetevői, a pápaság felemelkedésének okai. A szerzetesrendek kulturális és gazdasági szerepének felismerése. A Német-római Birodalom létrejöttének következményei.	F: ortodox egyház, római katolikus egyház, pápa, szerzetes, kolostor, bencés rend, egyházszakadás (szkizma) N: Szent Benedek, I. (Nagy) Ottó É: 529, 751, 962, 1054 , T: Egyházi Állam , Monte Cassino
A fellendülés kezdete Nyugaton	A gazdasági hanyatlás és fellendülés természeti, politikai és társadalmi okainak áttekintése. Az új társadalmi csoportok jellemzői, az uradalom, a hűbériség, a jobbágyság fogalmának megértése.	F: hűbérbirtok, jobbágy, robot, allódium , telek, nyomásos gazdálkodás, nehézeke, ugar, feudum, vazallus
Bizánc és a szláv népek	A Kelet további virágzásának értelmezése. A bizánci fejlődés sajátosságai. A szláv népvándorlás következményeinek megértése. A szláv államok közötti hasonlóságok és különbségek áttekintése.	F: Corpus Juris Civilis, cirill ábécé N: Justinianus, Piast, Přemysl, Cirill, Metód, Kijev É: 527–565, 740, 1025 T: Csehország, Lengyelország, Gniezno, Kijev
Az iszlám megjelenése és térhódítása	Az iszlám alapvető tanításainak és szervezetének megértése. Az iszlám szerepe az arab hódításokban. Az iszlám, a Közel-Kelet gazdasági fejlettsége és az arab kultúra közötti kapcsolat felvázolása.	F: iszlám, Korán, próféta, kalifa , hidzsra, dzsihád N: Mohamed , Allah É: 622 , 711, 732 T: Arábia, Mekka , Medina, Córdoba, Bagdad

A magyar őstörténet kérdései	A nép, anyanyelv, nemzet fogalmának megalapozása. Az őstörténeti kutatás nehézségeinek megértése. A nyelvészet és a régészet különböző megközelítéseinek belátása.	F: nép, nemzet, nyelvcsalád, rokonság, finnugor N: Körösi Csoma Sándor T: Kelet-Európa, sztyeppövezet
Népünk vándorlása a pusztán	A magyarság kialakulásának felvázolása, a bizonytalansági tényezők megismerése. Más népeknél létezett hasonló folyamatok vázlatos ismerete. A vándorlás állomásainak, főbb jellegzetességeinek a megismerése.	F: nomadizmus, kettős fejedelemség, nemzetség, törzs N: Álmos, Árpád É: Kr. e. 500–Kr. u. 500 T: Nyugat-Szibéria, Magna Hungaria, Levédia, Etelköz
A honfoglalás	A Kárpát-medence honfoglalás előtti történetének vázlatos ismerete. A honfoglalás jelentőségének felismerése. A honfoglalással kapcsolatos viták ismerete.	F: székelyek, kettős honfoglalás, besenyők É: 862, 896 , 900, 907 T: Vereckei-hágó, Alföld, Felvidék, Erdély, Pozsony
A letelepedéstől az államalapításig	A kalandozások szerepének megértése. A „pusztulás vagy életben maradás” problémakörének átlátása. A társadalmi változások irányának felvázolása. Géza és István államszervező munkájának megértése.	F: kalandozások, szeniorátus, vármege, ispán, tized N: Géza fejedelem, Szent István, Koppány, Imre herceg, Szent Gellért É: 955, 973, 997–1000–1038 T: Augsburg, Pannonhalma, Esztergom, Pécsvárad, Székesfehérvár

A pápaság és a német-római császárok küzdelme	Az egyház és az egyházi birtokok szerepének felismerése a Német-római Császárság hatalmi rendszerében. Az investitúraharc szerteágazó hatásainak (hatalmi, kulturális, jogi) megértése. A világi hatalomtól független egyházi hatalom jelentőségének, Európa politikai és társadalmi fejlődésére gyakorolt hatásának megértése. A Német-római Birodalom szétesésének tanulmányozása, a politikai és hatalmi következmények megértése.	F: investitúra, kiközösítés, wormsi konkordátum, inkvizíció, eretnek, kolduló rendek, Német Aranybulla, választófejedelem N: VII. Gergely, IV. Henrik, III. Ince, Habsburg Rudolf, Szent Ferenc, Szent Domonkos É: 1077, 1122, 1215, 1273, 1278, 1356 T: Cluny, Német-római Birodalom, Canossa, Worms, Morvamező, Svájc
A keresztes hadjáratok	A hadjáratok megindulásához vezető okok megértése. A társadalom felépítése, a gazdaság, a technikai fejlettség és az események menete közötti összefüggés felismerése. A hadjáratok társadalmi, gazdasági és kulturális hatásainak megértése és felismerése.	F: zarándok, erekllye, keresztes hadjáratok, lovag, távolsági kereskedelem N: II. Orbán, Oroszlánszívű Richárd, Szaladin É: 1095, 1202–1204 T: Szentföld, Velence, Genova
A városok kialakulása	A középkori gazdasági fellendülés társadalmi, gazdasági és kulturális összetevőinek felismerése. A városi önkormányzat felépítésének és a feudális társadalomban betöltött szerepének megértése. A távolsági kereskedelem szerepének megértése, a természeti, társadalmi és politikai tényezők városfejlődésre gyakorolt hatásának felismerése.	F: technikai forradalom, városi önkormányzat, nyomásos gazdálkodás, hospes, céh, remekmunka, konkurencia É: XI–XIII. század T: Hanza-városok, a levantei és a Balti-tengeri kereskedelem útvonala, Champagne, Flandria, Milánó, Firenze
A rendiség születése	Az általános és az egyedi vonások felismerése és megértése az angol és a francia fejlődés menetében. A rendi fejlődést meghatározó társadalmi, gazdasági és kulturális összetevők felismerése. A rendi dualizmus működésének megértése és bemutatása konkrét példákön keresztül.	F: rendiség, rendi dualizmus, rendek, rendi gyűlés, törvényhozó és végrehajtó hatalom N: I. (Hódító) Vilmos, II. Henrik, I. Edward, II. Fülöp Ágost, I. (Szép) Fülöp É: 1215, 1295, 1302 T: Párizs, London
Válság és fellendülés. Nyugat-Európa a XIV–XV. században	A földrajzi és a társadalmi környezet egymásra hatásának felismerése. A demográfiai tényezők jelentőségének felismerése. A válsághoz vezető okok és a válság következményeinek megértése. Nagy időtávlatokat átívelő folyamatok általános és egyedi vonásainak és következményeinek felismerése.	F: pestis, százéves háború, rózsák háborúja, válság és fellendülés, reconquista N: Jeanne d’Arc, VII. (Tudor) Henrik, Kasztíliai Izabella, Aragóniai Ferdinánd É: XIV. század, 1337–1453, 1479, 1492 T: Kasztília, Aragónia
Közép-Európa I. Csehország és	Közép-Európa fogalmának elemzése több megközelítésből.	F: hospes, husziták, táboríták, kelyhesek, szekérvár, két szín alatti áldozás
a huszitizmus	A hospesmozgalom és a gazdasági-társadalmi fejlődés kapcsolatának megértése, a konfliktusforrások felismerése. A huszita tanok általános és egyedi vonásainak felismerése.	N: Husz János, IV. Károly, É: 1414–1418, 1434 T: Konstanz, Prága, Lipany

Lengyelország és Kelet-Európa	A közép-európai fejlődés sajátosságainak felismerése a lengyel történelemben. A természeti tényezők Kelet-Európa történetére gyakorolt hatásának felismerése. A mongol terjeszkedés okainak és hatásainak megértése. Az orosz despotizmus jellemzőinek, a mongolokkal szembeni térnyerés okainak felismerése.	F: kancellária, perszonál-unió, szolgáló nemesek, despotizmus N: III. (Nagy) Kázmér, III. Iván É: 1410, 1240, 1480 T: Grünwald, Krakkó, Moszkva, Kazany, Krími Kánság
A Balkán és az Oszmán Birodalom	A balkáni fejlődés sajátosságainak felismerése. Az Oszmán Birodalom hatalmi-társadalmi felépítésének megértése és azok hatásainak felismerése. Az oszmán terjeszkedés sajátosságainak felismerése.	F: szultán, janicsár, szpáhi, szolgálati birtok, khász birtok, kádi, defter, vilajet N: I. Murád, II. Mohamed É: 1389, 1453 T: Konstantinápoly, Rigómező, Balkán, Kis-Ázsia
A középkor művelődése	A skolasztika jellemzőinek megértése. Aquinói Szent Tamás szerepének megértése, jelentőségének felismerése. Az egyetemek kialakulásához vezető társadalmi, gazdasági és kulturális folyamatok felismerése, az egyetemek jelentőségének megértése. A lovagi kultúra jellemzőinek felismerése. A korstílusok fő vonásainak azonosítása.	F: skolasztika, egyetem, lovagi kultúra, román stílus, gótika, hét szabad művészet, fakultás, humanizmus, reneszánsz N: Aquinói Szent Tamás É: X–XII. század, XII–XV. század, XIV–XVI. század T: Konstantinápoly, Rigómező, Balkán, Kis-Ázsia

A magyar királyság első száza-da	A magyar egyházszervezet felépítésének és a magyar királyság megszilárdulásában játszott szerepének megértése. A vármegyerendszer felépítésének és szerepének megértése. A XI. századi trónharcok és a gazdasági, társadalmi és államfejlődés közötti összefüggések megértése.	F: királyi vármegye, várnépek, várjobbágyok, hiteles hely, káptalan, dukátus, pogánylázadás N: I. (Szent) István, Orseolo Péter, Vazul, Gellért, I. András, I. Béla, Salamon, Géza É: 1046, 1051, 1052 T: Fehérvár, Pozsony, Esztergom
Az új rend megszilárdítása	A társadalmi átalakulás okainak és jellemzőinek megértése. László és Kálmán tevékenységének, az új rend megszilárdulásának megértése. Az európai és a magyar modell hasonlóságainak és különbségeinek felismerése.	F: szentté avatás, lesüllyedés, kóborlók N: Szent László, Könyves Kálmán, III. Béla É: 1077–1095, 1095–1116, 1172–1196 T: Horvátország, Dalmácia, Erdély

A királyi hatalom megrendülése	A gazdasági és társadalmi átalakulás és a királyi hatalom helyzete közötti összefüggés megértése. II. András szerepének értékelése. Az Aranybulla-mozgalom összetevőinek feltárása, a bulla jelentőségének felismerése.	F: bán, vajda, nádor, regálé, szerviens, báró, Aranybulla, Szent Korona N: II. András É: 1205–1235, 1222 T: Halics
A tatárjárás	A katasztrófához vezető belső és külső tényezők feltárása, összevetése és értékelése. A tatárjárás eseményeinek megismerése. A tatárjárás demográfiai, etnikai, gazdasági, társadalmi és politikai következményeinek feltárása és megértése.	F: nemes, székelyek, kunok, szászok N: IV. Béla, Batu kán, Kötöny É: 1241–1242, 1241. ápr. 11. T: Vereckei-hágó, Muhi, Trau, Buda
A királyi hatalom meggyengülése	A királyi hatalom meggyengülésének értékelése (pozitív és negatív hatások). A XIII. századi magyar társadalomszerkezet sajátosságainak megértése, összevetése a nyugati modellel. A tartományúri hatalom kialakulásának és következményeinek felismerése.	F: bandérium, familiaritás, tartományúri hatalom, nemesek, nemesi vármegye N: Kézai Simon, IV. (Kun) László, III. András É: 1267, 1278, 1301 T: Morvamező
I. Károly, a reformer király	A tartományúri hatalom felszámolásának magyarázata (gazdasági, társadalmi és személyi okok). A megszilárduló királyi hatalom gazdasági és politikai alapjainak megértése. A dinasztikus vonások felismerése Károly külpolitikájában.	F: harmincad, kapudó, bányaváros, urbura, honor-birtok, pénzverési monopólium, aranyforint N: Csák Máté, Károly Róbert, Garaiak É: 1308–1342, 1312, 1321 T: Temesvár, Rozgony, Körmöcbánya, Selmecbánya, Besztercebánya, Visegrád, Havasalföld
Az Anjouk fénykora és bukása	Nagy Lajos külpolitikájának elemzése (dinasztikus okok, gazdasági és társadalmi háttér). E külpolitika értékelése. Az 1351-es törvények lényegi vonásainak megértése, a dokumentum elhelyezése a magyar társadalom- és jogtörténetben. A királyi hatalom helyzete és a társadalmi-politikai változások közötti összefüggések megértése.	F: úriszék, pallosjog, főnemes, köznemes, kilenced, ősiség, háramlási jog, ligák, szabad királyi város N: Nagy Lajos, Luxemburgi Zsigmond, Ozorai Pipó É: 1342–1382, 1351, 1397–1437 T: Moldva, Kassa

Harcban a törökkel	Az oszmán despotizmus és a magyar rendi állam helyzetének összehasonlítása. A magyar rendiség sajátosságainak felismerése. Hunyadi János politikai és hadművészeti jelentőségének megértése. Hunyadi törökellenes harcainak értékelése (a siker okainak feltárása, az eredmények értékelése).	F: végvári rendszer, kormányzó, ütközőállam, portya, ligauralom N: I. Ulászló, Hunyadi János, Habsburg Albert É: 1396, 1443–1444, 1444, 1448, 1456 T: Nikápoly, Nándorfehérvár, Várna, Marosszentimre
Hunyadi Mátyás a rendek élén	Mátyás és a rendek viszonyának megértése. Az uralkodói reformok okainak megértése. Az uralkodói jövedelmek változása és a gazdasági-társadalmi háttér változása közötti összefüggés felismerése. A rendi központosítás jellemzőinek feltárása.	F: füstpénz, rendkívüli hadiadó, fekete sereg, koronavám N: Szilágyi Mihály, Hunyadi László, V. László, Hunyadi Mátyás, Vitéz János, Kinizsi Pál, Magyar Balázs É: 1458-1490, 1463 T: Bosznia, Jajca
Hunyadi Mátyás, a reneszánsz uralkodó	A fényes királyi udvar fenntartása és a kultúra támogatása okainak, politikai jelentőségének felismerése. A mátyási külpolitika jellemzőinek feltárása és értékelése különböző szempontok szerint. A dinasztialapítás fontosságának felismerése, és kudarcának értékelése. Mátyás személyiségjegyeinek feltárása.	F: corvina N: Báthori István, Bonfini, Galeotto Marcio, Janus Pannonius É: 1476, 1479, 1486 T: Szabács, Kenyérmező, Szilézia, Bécs
A középkori magyar művelődés	A középkori magyar művelődés keleti és nyugati gyökereinek felismerése. A magyarországi írásbeliség jellemzőinek megismerése. Korstílusok Magyarországon – az általános és a sajátos vonások felismerése. A magyar történeti munkák számbavétele, a történetírás jellemzőinek feltárása.	F: geszta, oklevél, legenda, Gesta Hungarorum, Képes Krónika N: Anonymus, Kézai Simon, Thuróczy János É: 1200 körül, 1280-as évek T: Pécs, Óbuda, Pozsony, Zsámbék, Ják